

Brexit in de ruimte is volkomen onnodig

De rel over Britse deelname aan satellietproject Galileo na de Brexit toont dat de EU zich niet met ruimtevaart moet inlaten, meent *Michiel Hegener*.

Brussel heeft het Verenigd Koninkrijk in maart laten weten dat het na de voorgenomen Brexit geen partner meer kan zijn in Galileo, het systeem voor satellietnavigatie van de Europese Unie, dat sinds 2016 werkt. Galileo is de Europese pendant van het Amerikaanse gps, zal in totaal tien miljard euro kosten en is met dertig operationele satellieten in 2020 voltooid.

Officieel wil de EU de Britten uitsluiten met twee argumenten. Beide hebben met veiligheid te maken. Een Britse Airbus-vestiging in Portsmouth is hoofdaannemer voor de twee belangrijkste grondstations en een andere Britse Airbus-dochter bouwt de nuttige lading (basisonderdelen) voor de satellieten. Brussel wil zulk essentieel werk niet overlaten aan een niet-lidstaat. Dat de atoomklokken voor de satellieten in Zwitserland worden gemaakt is kennelijk geen probleem. Het werk aan Galileo levert de Britse ruimtevaartindustrie zo'n 100 miljoen euro per jaar op. Franse, Duitse en Spaanse ruimtevaartbedrijven staan al handenwrijvend klaar om het van ze over te nemen.

Het tweede argument is dat alleen civiele en militaire diensten van EU-lidstaten toegang krijgen tot de versleutelde signalen van Galileo; Noorwegen en de VS hebben elk een verzoek daartoe ingediend. Die signalen - de zogeheten *public regulated service* (PRS) - geven een veel preciezer plaatsbepaling dan de basisdienst van Galileo, waar iedereen ter wereld gratis bij kan. Bovendien zouden ze nagenoeg onvoelbaar zijn voor verstoring.

Wie de James Bondfilm *Tomorrow Never Dies* zag - waarin een schurk door het gps-signaal te manipuleren een Brits schip in Chinese wateren stuurt en bijna de Derde Wereldoorlog begint - beseft het risico van verstoring. PRS met encryptie is een goed idee, ook omdat onze veiligheid minder afhankelijk wordt van het Amerikaanse gps.

Maar na Brexit is het Verenigd Konink-

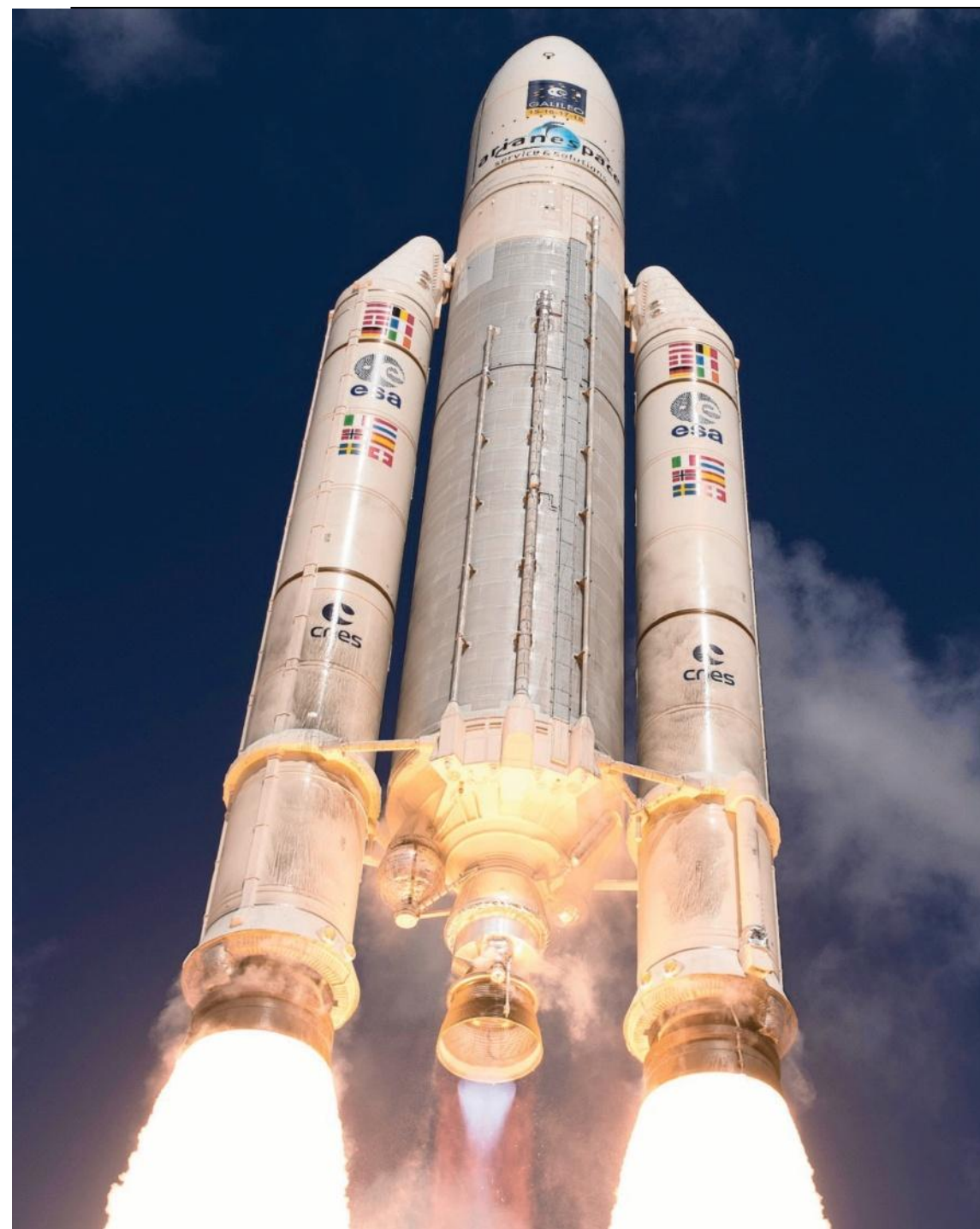
rijk een *'third party'*, schreef de Europese Commissie eind maart aan de Britse regering. In die brief zou verder staan dat delen van Galileo „onomkeerbaar gecompromitteerd” zouden zijn als de Britten na hun vertrek uit de EU zouden blijven deelnemen aan de bouw en toegang zouden houden tot de codes van PRS.

Eigenlijk schreef de Commissie: jullie zijn een schurkenstaat in de dop. Als dat echt waar was, moet het Verenigd Koninkrijk direct ook uit de NAVO worden gezet. Maar Brussel meent het. In januari al besloot de EU om een van de twee centra die de veiligheid van Galileo bewaken te verhuizen van Zuid-Engeland naar Madrid (het andere staat in Frankrijk).

Allemaal erg unfair. Iedereen weet dat de Britten, die een sleutelrol speelden bij de bevrijding van Europa in de Tweede Wereldoorlog, compleet betrouwbaar zijn als het gaat om de westerse veiligheid. Volgens minister Liam Fox (internationale handel) zelfs „de betrouwbaarste veiligheidspartner in Europa”. De topman van Airbus, de Duitser Tom Enders, heeft er eveneens voor gepleit dat de Britten „in een tijd van toenemende dreiging voor de Europese veiligheid en van geopolitieke instabiliteit” in Galileo blijven.

Intussen zinnen de Britten op wraak, zoals het torpederen van de besluitvorming rond Galileo nu ze nog EU-lid zijn. Ze willen de 1,4 miljard euro die ze al in Galileo hebben geïnvesteerd terug. En ze spelen openlijk met het absurde idee een eigen satellietnavigatiesysteem te bouwen.

Zo lijkt het alsof het vertrek van de Britten uit de EU de oorzaak is van deze ellende. Maar beide partijen verzwijgen het grotere probleem dat eraan ten grondslag ligt. Dat is het idee dat de EU zich überhaupt bezighoudt met ruimtevaart. De Europese Unie is allereerst een vrijhandelsassociatie. Vrij personenverkeer heeft daarin ook een plaats, met nog wat toeters en bellen, maar ruimtevaart zeker niet. Het idee van een Europees satelliet-

Lancering van vier Galileo-satellieten met één Ariane 5-raket in Frans Guyana.

FOTO STEPHANE CORVAJA/ESA

Wie wil en kan, doet mee: dat hoort zo bij ruimtevaart. Galileo is werk voor alliantie van betrouwbare landen, niet voor de EU

navigatiesysteem is uitstekend, maar het had onafhankelijk van de Unie georganiseerd moeten worden, door een gelegeheidsalliantie van betrouwbare landen die erin willen investeren. In de ruimtevaart is dat gebruikelijk: wie wil en kan doet mee.

Zo is er sinds 1983 een Europese organisatie voor meteorologische satellieten, Eumetsat, met dertig lidstaten. De Europese organisatie voor satellietcommunicatie, Eutelsat (1977) mag dan sinds 2002 commercieel zijn, er is nog steeds een bijbehorende organisatie van toezicht met 49 lidstaten, waaronder Kazachstan en Wit-Rusland. Het doel van dat toezicht is: goede satellietverbindingen tot in alle hoeken van Europa. De Europese ruimtevaartorganisatie ESA, met zijn onderzoekscentrum in Noordwijk, heeft 22 lidstaten, waaronder niet EU-lidstaten Noorwegen en Zwitserland, terwijl Canada af en toe meedoet. Zo kan het dus ook, zo hoort het en zo werkt het.

De EU is een organisatie die niets met ruimtevaartactiviteiten heeft te maken. Brexit is de perfecte aanleiding om die de EU uit te gooien. Voor Galileo en een paar andere EU-ruimtevaartprojecten, zoals het aardobservatieplatform Copernicus, moeten aparte organisaties worden opgezet. De EU moet toch dringend afslanken, die prachtige projecten verdienen zelfstandigheid, en tegenover de Britten is het wel zo aardig. Ze verdienen het.

Michiel Hegener is journalist en kartograaf.